

คู่มือความรู้เบื้องต้นการใช้เครื่องใช้สำนักงาน

อารยา แก้วคง และ ณรงค์ชัย มาคง
คณะเทคโนโลยีการจัดการ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช(ใสใหญ่)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

คำนำ

การดำเนินงานขององค์กรธุรกิจหรือหน่วยงานทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในภาครัฐหรือเอกชนก็ตาม นอกจากต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและมีความชำนาญในสาขาวิชาชีพที่พึงประสงค์แล้ว สิ่งที่จะขาดเสียมิได้ในการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ ก็คือ เครื่องใช้สำนักงาน เนื่องจากในการปฏิบัติงานของบุคลากรจำเป็นจะต้องอาศัยเครื่องใช้สำนักงานช่วยในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นๆ เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ เครื่องใช้สำนักงานยังช่วยให้การปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ของหน่วยงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นอีกด้วย

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารคู่มือดังกล่าวจะทำให้ทุกท่านได้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เครื่องใช้สำนักงานมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์หรือเป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจต่อไป หากมีข้อผิดพลาดประการใดต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้

อารยา แก้วคง
ณรงค์ชัย มากคง
ผู้จัดทำ

ความรู้เบื้องต้นการใช้เครื่องใช้สำนักงาน

ความสำคัญของเครื่องใช้สำนักงาน	1
ประโยชน์ของเครื่องใช้สำนักงาน	1
ชนิดเครื่องใช้สำนักงาน	
1. เครื่องคำนวณ	2
2. เครื่องพิมพ์ดีด	2
3. เครื่องอัดสำเนา	2
4. เครื่องถ่ายเอกสาร	3
5. เครื่องโทรศัพท์	5
6. เครื่องโทรสาร	6
7. เครื่องคอมพิวเตอร์	6
8. เครื่องพิมพ์	7
9. เครื่องสแกนเนอร์	9
10. เครื่องตัดกระดาษ	10
11. เครื่องเคลือบเอกสาร	11
12. เครื่องเจาะกระดาษ	11
13. เครื่องเย็บเอกสาร	11
การบำรุงรักษาอุปกรณ์สำนักงาน	12

ความรู้เบื้องต้นการใช้เครื่องใช้สำนักงาน

สำนักงาน (Office) คือ สถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำงานของพนักงานในหน่วยงานทั้งที่เป็นหน่วยงานทางภาครัฐและภาคเอกชน มีการปฏิบัติงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

งานสำนักงาน คือ การปฏิบัติงานต่าง ๆ ภายในสำนักงาน ซึ่งมักจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร การวางแผนและการจัดการเพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุม การประมวลเหตุการณ์และดำเนินงานด้วยประสิทธิภาพ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วสำนักงานมักจะถูกจัดให้เป็นศูนย์การปฏิบัติงานเอกสาร ศูนย์ความจำ แหล่งอำนวยความสะดวก พบปะติดต่อ ประสานงานระหว่างผู้มาติดต่อและผู้ที่ทำงานอยู่ภายในสำนักงาน

เครื่องใช้สำนักงาน คือ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ช่วยในการปฏิบัติงานของพนักงานในสำนักงานให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกต้องชัดเจน สร้างความประทับใจแก่ผู้รับอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการติดต่อ เครื่องใช้สำนักงานในปัจจุบันโดยส่วนใหญ่จะเป็นกลไกอิเล็กทรอนิกส์หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นเครื่องใช้สำนักงานอัตโนมัติ

เครื่องใช้สำนักงานในปัจจุบันได้รับการพัฒนาให้มีความทันสมัย มีความสามารถ และมีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น การใช้เครื่องใช้สำนักงานจึงช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานของพนักงานในสำนักงานได้มาก สำนักงานจึงควรเลือกใช้เครื่องใช้สำนักงานอัตโนมัติโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกเครื่องใช้สำนักงาน เพื่อให้ได้เครื่องใช้สำนักงานที่มีประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด

ความสำคัญของเครื่องใช้สำนักงาน

เครื่องใช้สำนักงานนับว่ามีความสำคัญต่อสำนักงานและองค์กร ในการนำมาใช้ ช่วยพนักงานในการปฏิบัติงานให้มีความสะดวก ประหยัดแรงงาน และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันเครื่องใช้สำนักงานมีราคาที่ถูกลงช่วยให้สำนักงานขนาดเล็กสามารถซื้อ เพื่อนำไปใช้งานได้ และเครื่องใช้สำนักงานในปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาระบบการทำงานโดยนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้เพื่อให้พนักงานสามารถใช้งานเครื่องใช้สำนักงานได้ง่าย และสะดวกมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของเครื่องใช้สำนักงาน

1. ช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย งานที่ผลิตได้นั้นจะแลดูเป็นระเบียบ อ่านง่ายชัดเจนมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยลดต้นทุนและค่าใช้จ่าย เอกสารมีความถูกต้อง รวดเร็วมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้เกิดความสวยงาม งานที่ผลิตด้วยเครื่องใช้สำนักงาน ย่อมแลดูดีกว่างานที่ผลิตด้วยมือ มีความสม่ำเสมอและจัดได้อย่างมีระเบียบ
4. ช่วยลดความเบื่อหน่ายและความเมื่อยล้า งานบางอย่างนั้นต้องทำซ้ำซากจำเจทำให้เกิดการเบื่อหน่ายและความเมื่อยล้าได้ หากได้นำเอาเครื่องใช้สำนักงานมาช่วยแบ่งเบาภาระได้จะทำให้ลดความเมื่อยล้าได้
5. ช่วยให้มีการจัดเก็บเอกสารได้อย่างเป็นระบบและสามารถสืบค้นได้อย่างรวดเร็วมีความแม่นยำช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน

ชนิดของเครื่องใช้สำนักงาน

1. **เครื่องคำนวณ** คือ เครื่องใช้สำนักงานที่ช่วยให้การคำนวณตัวเลขเป็นไปอย่างถูกต้องแม่นยำ สะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย มี 2 ชนิด คือ เครื่องคิดเลข และเครื่องคำนวณเลข

2. **เครื่องพิมพ์ดีด** คือ เครื่องที่ทำหน้าที่พิมพ์ข้อความลงบนกระดาษอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและทำให้ง่ายต่อการอ่าน เครื่องพิมพ์ดีดมีอยู่ 2 ชนิด

- 2.1 เครื่องพิมพ์ดีดภาษาเดียว เช่น พิมพ์ดีดภาษาไทย พิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ
- 2.2 เครื่องพิมพ์ดีดสองภาษาเป็นเครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า ได้แก่ เครื่องพิมพ์ดีดที่มีหัวพิมพ์เป็นลักษณะลูกกอล์ฟที่เรียกว่ากอล์ฟบอล (Golf ball) และ เครื่องพิมพ์ดีดที่มีช่องสำหรับใส่ตลับที่เรียกว่าจานพิมพ์ (Daisy wheel)

3. **เครื่องอัดสำเนา** คือ เครื่องอัดสำเนาเป็นเครื่องใช้สำนักงานที่ช่วยในการผลิตเอกสารได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา แรงงานและค่าใช้จ่าย เครื่องอัดสำเนาแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการอัดสำเนา

4. เครื่องถ่ายเอกสาร คือ เครื่องที่ใช้สำหรับถ่ายภาพหรือข้อความจากเอกสารลงบนกระดาษเพื่อจัดทำเป็นสำเนาโดยมีภาพและ ข้อความที่เหมือนกับต้นฉบับทุกประการ เครื่องถ่ายเอกสารมีหลายชนิดด้วยกันขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานนั้นๆ จะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงาน

เครื่องถ่ายเอกสารแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) **เครื่องถ่ายเอกสารธรรมดา** เป็นเครื่องถ่ายเอกสารในระยะเริ่มแรกที่มีระบบการทำงานแบบปกติ ไม่มีขีดความสามารถพิเศษนอกเหนือไปจากการถ่ายเอกสารจากต้นฉบับลงบนกระดาษถ่ายเอกสารเป็นขนาดปกติเท่าต้นฉบับ
- 2) **เครื่องถ่ายเอกสารแบบย่อขยาย** เป็นเครื่องถ่ายเอกสารที่ถูกพัฒนาขึ้นให้มีขีดความสามารถในการย่อขยายขนาดเอกสารให้เล็กลงหรือใหญ่ขึ้นได้บนขนาดกระดาษปกติจัดว่าเป็นขีดความสามารถพิเศษที่นอกเหนือไปจากการถ่ายเอกสารแบบธรรมดา
- 3) **เครื่องถ่ายเอกสารระบบดิจิทัล** เป็นเครื่องถ่ายเอกสารที่ได้รับการพัฒนาด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย ทำให้มีขีดความสามารถพิเศษนอกเหนือไปจากการถ่ายเอกสารปกติ สามารถทำสำเนาได้จำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว เอกสารจะมีความคมชัดและประหยัดค่าใช้จ่าย สะดวกและง่ายต่อการใช้ เพราะมีโปรแกรมสำเร็จรูปควบคุมการทำงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์

การดูแลและบำรุงรักษาเครื่องถ่ายเอกสาร

การดูแลและบำรุงรักษาเครื่องถ่ายเอกสารอย่างถูกวิธี จะช่วยถนอมเครื่องถ่ายเอกสารให้มีอายุการใช้งานยาวนาน ป้องกันการชำรุดเสียหายก่อนถึงเวลาอันสมควร ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องถ่ายเอกสารโดยทั่วไป มีดังนี้

- 1) ศึกษาขั้นตอนและวิธีการใช้เครื่องถ่ายเอกสาร แต่ละชนิดจากคู่มือประจำเครื่อง
- 2) ตั้งเครื่องถ่ายเอกสาร ให้อยู่ในที่ที่อากาศถ่ายเทได้สะดวก ห่างไกลจากความชื้นและแสงแดด
- 3) หมั่นเช็ดทำความสะอาดตัวเครื่องถ่ายเอกสาร ด้านนอกทุกวัน
- 4) ทำความสะอาดกระจกวางต้นฉบับและฝาปิดต้นฉบับด้านในเป็นประจำสม่ำเสมอทุกวันโดยผ้านุ่มและสะอาดเท่านั้น ถ้าสกปรกมากให้ใช้ผ้านุ่มชุบน้ำพอเปียกชื้นทำความสะอาดเพียงอย่างเดียว ห้ามใช้ทินเนอร์ น้ำมันเบนซิน หรือสาละลายอื่น ๆ อย่างเด็ดขาด
- 5) หากมีการติดตั้งถาดป้อนต้นฉบับอัตโนมัติ ให้ทำความสะอาดบริเวณถาดป้อนต้นฉบับอัตโนมัติด้วยผ้านุ่มสะอาด
- 6) หมั่นตรวจดูผงหมึกให้อยู่ในปริมาณเพียงพอที่จะถ่ายเอกสารได้ชัดเจนอยู่เสมอ เวลาเทหมึกต้องระมัดระวังอย่าให้ผงหมึกฟุ้งกระจายเข้าตัวเครื่องถ่ายเอกสาร
- 7) ใช้ผ้าคลุมเครื่องทุกครั้งหลังจากเลิกการใช้งาน และก่อนคลุมเครื่องควรรอให้เครื่องเย็นเสียก่อนจึงทำการคลุมเครื่องถ่ายเอกสาร ทั้งนี้เพื่อป้องกันฝุ่นละอองและความชื้น
- 8) ขณะเครื่องกำลังทำงาน ห้ามหมุนหน้าปัดเลือกอัตราส่วนการถ่ายเอกสารโดยเด็ดขาด และควรเลือกอัตราส่วนการถ่ายเอกสารอย่างช้า ๆ ก่อนกดปุ่ม Start
- 9) ระวังเรื่องเกี่ยวกับสายไฟ ปลั๊กไฟที่ใช้กับเครื่องถ่ายเอกสาร เมื่อเลิกใช้เครื่องให้ปิดสวิตช์และถอดปลั๊กไฟให้เรียบร้อย
- 10) ไม่ควรเปิด-ปิดเครื่องถ่ายเอกสารบ่อย ๆ
- 11) ควรจัดทำประวัติการใช้งานการซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องถ่ายเอกสารให้ละเอียด
- 12) ถ้าเครื่องมีปัญหาติดขัดไม่สามารถใช้งานได้ ควรเรียกช่างผู้ชำนาญมาทำการตรวจซ่อม ห้ามทำการซ่อมเองโดยเด็ดขาด
- 13) เมื่อมีข้อความ “READY TO COPY. MAINTENANCE REQUIRED” ปรากฏแสดงว่า ถึงเวลาต้องทำความสะอาดและตรวจเช็ค หรือให้ติดต่อช่างผู้ชำนาญ

5. **เครื่องโทรศัพท์** เป็นการติดต่อสื่อสารที่มีความสำคัญต่อธุรกิจจำเป็นต้องอาศัยบริการของการสื่อสารที่ สะดวกรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย สามารถแบ่งประเภทของการติดต่อสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท คือ การ ติดต่อสื่อสารด้วยวาจา การติดต่อสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษร

บริการโทรศัพท์ (Telephone Services) แบ่งออกเป็น 3 ชนิด

1) โทรศัพท์ส่วนบุคคล (Personal Telephone)

2) โทรศัพท์สาธารณะ (Public Telephone)

3) โทรศัพท์มือถือ (Mobile)

วิธีการใช้งานและการบำรุงรักษาโทรศัพท์

1. ควรศึกษาวิธีใช้โทรศัพท์ ก่อนใช้งาน
2. ควรมีปากกา ดินสอ สมุดโน้ต ข้างๆโทรศัพท์
3. เมื่อมีเสียงกริ่งดังขึ้น ควรรีบรับสายทันที (ไม่ควรให้ดังเกิน 3 ครั้ง)
4. การรับโทรศัพท์ ควรใช้เสียงให้เป็นธรรมชาติ สุภาพ มีคะ/ครับ ไม่ควรขบเคี้ยวอาหาร
5. การโอนสายควรบอกให้ผู้จะรับสายทราบก่อน
6. เช็ดทำความสะอาดโทรศัพท์ ด้วยผ้าสะอาดชุบแอลกอฮอล์ อย่างสม่ำเสมอ

6. **เครื่องโทรสาร** เป็นเครื่องใช้สำนักงานที่ช่วยในการติดต่อสื่อสารให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และเป็นหลักฐานที่สามารถใช้อ้างอิงได้ เนื่องจากสามารถส่งข้อมูลไปยังผู้รับปลายทางได้ในเวลาเพียงไม่กี่วินาทีและเสียค่าใช้จ่ายน้อย ธุรกิจเกือบทุกแห่งจึงมีเครื่องโทรสารไว้สำหรับการรับส่งข้อมูลและมักจะเปิดเครื่องไว้ตลอด 24 ชั่วโมงเพื่อที่จะไม่พลาดข่าวสารข้อมูลต่างๆ ในปัจจุบันเครื่องโทรสารได้รับการพัฒนาให้มีหน่วยความจำที่สามารถบันทึกข้อมูล แม้จะปิดเครื่องไว้ก็ตาม นับเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่ง

7. **เครื่องคอมพิวเตอร์** เป็นอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic device) ที่ช่วยในการจัดการกับข้อมูลที่เป็นตัวเลข ตัวอักษร สัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายในสิ่งต่างๆ โดยคุณสมบัติที่สำคัญของคอมพิวเตอร์คือการทำงานที่สามารถกำหนดชุดคำสั่งล่วงหน้าหรือโปรแกรมได้และสามารถทำงานได้หลากหลายรูปแบบ และเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทุกสถานประกอบการ ทุกธุรกิจ หรือหน่วยงานต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการดำเนินงานทั้งสิ้น

วิธีการบำรุงรักษาและการใช้คอมพิวเตอร์

1. เปิด-ปิด เครื่องอย่างถูกวิธี
2. จัดการตรวจสอบปัญหาของ Hard disk
3. วางแผนและจัดการในการเก็บข้อมูล หรือ File อย่างเป็นระบบ
4. สำรองข้อมูลไว้ที่อุปกรณ์สำรอง (Backup Data)
5. ป้องกันไวรัส และสแกนไวรัสอย่างสม่ำเสมอ
6. ดูแลรักษาคอมพิวเตอร์ให้สะอาด และไม่นำอาหารมารับประทานใกล้กับคอมพิวเตอร์
7. เมื่อมีปัญหาในการใช้เครื่อง กรุณาแจ้งช่างผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจเช็ค

8. **เครื่องพิมพ์** เป็นอุปกรณ์แสดงผลที่ใช้สำหรับพิมพ์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร ข้อความ และรูปภาพที่อยู่บนจอภาพให้ปรากฏบนกระดาษ เพื่อสามารถนำไปใช้ในงานอื่นๆ ได้ เครื่องพิมพ์ใช้แสดงผลงานลงบนกระดาษได้ทั้งตัวอักษร และรูปภาพ ปัจจุบันมีให้เลือกหลายแบบเพื่อการนำไปใช้งานที่ต่างกันออกไปดังนี้

1) เครื่องพิมพ์แบบจุด (Dot Matrix Printer) คือ เครื่องพิมพ์ที่อาศัยการใช้งาน หัวเข็มไปกระทบกระดาษ โดยผ่านผ้าหมึกทำให้เป็นจุดขึ้น เห็นจะมีแต่ประโยชน์ด้านทำกระดาษไขสำหรับงานโรเนียว เอกสาร และพิมพ์โดยซ้อนกระดาษ Carbon ได้เท่านั้น เครื่องพิมพ์ดอตแมทริกซ์ ในปัจจุบันส่วนใหญ่นิยมใช้กัน 2 แบบ แบบ 9 เข็ม และแบบ 24 เข็ม

คุณลักษณะเด่นของเครื่องพิมพ์แบบนี้ คือ สามารถพิมพ์ลงบนกระดาษที่มีสำเนาหลายชุดได้ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาพิมพ์หลายครั้ง ซึ่งเครื่องพิมพ์แบบอื่นไม่สามารถทำได้

2) เครื่องพิมพ์แบบหมึกพ่น (Inkjet Printer) คือ เครื่องพิมพ์ที่ใช้วิธีพ่นน้ำหมึกลงบนกระดาษ โดยหมึกจะถูกฉีดออกจากรูขนาดเล็กบนหัวพิมพ์ ซึ่งหมึกที่ใช้จะเป็นแม่สี 4 สี คือ แดง เหลือง น้ำเงิน และดำ

คุณลักษณะเด่นของเครื่องพิมพ์แบบนี้ คุณภาพการพิมพ์คมชัดกว่าแบบใช้หัวเข็ม ให้ความละเอียดสูงเหมาะสำหรับงานด้านกราฟิก และงานด้านการนำเสนอ สามารถพิมพ์ภาพสีได้โดยมีตลับหมึกสีแยกอิสระ สามารถถอดเปลี่ยนได้ และสามารถพิมพ์บนผิววัสดุอื่นๆ นอกจากบนกระดาษได้ เช่น แผ่นใส, สติกเกอร์ เป็นต้น

3) เครื่องพิมพ์แบบเลเซอร์ (Laser Printer) คือ ทำงานคล้ายกับเครื่องถ่ายเอกสาร โดยใช้**แสงเลเซอร์**สร้างประจุไฟฟ้าบวกบนแผ่นกระดาษที่เคลื่อนผ่าน ผงหมึกที่มีประจุลบจะถูกดูดกับประจุบวก จากนั้นลูกกลิ้งร้อนจะช่วยให้หมึกติดกับกระดาษ เครื่องพิมพ์เลเซอร์มีความเร็วในการพิมพ์สูงและมีต้นทุนการพิมพ์เฉลี่ยต่อ แผ่นถูกกว่าเครื่องพิมพ์

ฉีดหมึก จึงเหมาะกับงานที่ต้องพิมพ์ปริมาณมาก เช่น สำนักงาน สถานศึกษา ร้านถ่ายเอกสาร เป็นต้น เครื่องพิมพ์เลเซอร์มี 2 แบบ คือ ขาว/ดำ และสี

คุณลักษณะเด่นของเครื่องพิมพ์แบบนี้ เป็นเครื่องพิมพ์ที่ใช้ปากกาในการเขียนข้อมูลลงบนกระดาษ ซึ่งเครื่องพิมพ์ประเภทนี้เหมาะกับงานเขียนแบบของวิศวกรและสถาปนิก และเป็นเครื่องพิมพ์ที่มีราคาแพงที่สุด

4) เครื่องพล็อตเตอร์ (Plotter) มีขนาดใหญ่กว่าเครื่องพิมพ์ประเภทอื่น นิยมใช้กับงานที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแบบต่างๆ ป้ายโฆษณา ซึ่งมีลักษณะการทำงานด้วยการใช้ปากกาเขียนข้อมูลลงบนพื้นผิวที่ต้องการพิมพ์ด้วยวิธีการเลื่อนกระดาษ ปากกาที่ใช้เขียนข้อมูลมี 6-8 สี มีความเร็วในการทำงานวัดเป็น ไอพีเอส (ips : inch per second) หมายถึง พื้นที่ที่เครื่องพิมพ์สามารถเลื่อนปากกาไปบนชิ้นงาน 1 ตารางนิ้วต่อวินาที

การดูแลรักษาเครื่องพิมพ์

1. ควรเลือกใช้กระดาษที่ได้คุณภาพ และขนาดไม่ควรหนาเกินกว่า 80 แกรม ซึ่งจะช่วยลดปัญหากระดาษติดและช่วยยืดอายุการทำงานของฟืนเฟืองภายในเครื่อง
2. ควรเก็บตลับหมึกไว้ในที่ปราศจากฝุ่นและในที่ที่มีอุณหภูมิไม่สูง
3. ควรเปิดเครื่องพิมพ์ทำงานอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง โดยเฉพาะเครื่องพิมพ์ฉีดหมึก เพื่อป้องกันหัวฉีดของเครื่องพิมพ์อุดตัน
4. ควรศึกษาวิธีใช้เครื่องพิมพ์ก่อนใช้งาน
5. เครื่องพิมพ์ควรถูกใช้งานอย่างสม่ำเสมอ
6. ก่อนนำตลับหมึกใส่ลงไปเครื่อง ควรเชยตลับหมึกทุกครั้ง

7. ไม่ควรปล่อยให้เครื่องพิมพ์ไม่มีตลับหมึกในเครื่อง เพราะจะทำให้อากาศเข้าไปทำให้เกิดปัญหาหัวพิมพ์อุดตันได้
8. ให้ติดตั้งเครื่องพิมพ์ในบริเวณที่มีฝุ่นละอองน้อย ควรมีผ้าคลุมเครื่องพิมพ์ขณะไม่ได้ใช้งาน
9. ควรสำรองหมึกพิมพ์ไว้ และเปลี่ยนทันทีเมื่อเครื่องพิมพ์แสดงไฟสถานะหมึกหมด
10. ปิดเครื่องพิมพ์เมื่อไม่ใช้งานทุกครั้ง

9. เครื่องสแกนเนอร์ คือ อุปกรณ์ซึ่งจับภาพและเปลี่ยนแปลงภาพจากรูปแบบของแอนาล็อกเป็นดิจิทัลซึ่งคอมพิวเตอร์ สามารถแสดง เรียบเรียง เก็บรักษาและผลิตออกมาได้ ภาพนั้นอาจจะเป็นรูปถ่าย ข้อความ ภาพวาด หรือแม้แต่วัตถุสามมิติ สามารถใช้สแกนเนอร์ทำงานต่างๆได้ดังนี้

- ในงานเกี่ยวกับงานศิลปะหรือภาพถ่ายในเอกสาร
- บันทึกข้อมูลลงในเวิร์ดโปรเซสเซอร์
- แฟ้มเอกสาร ภายใต้อาแดปเตอร์ และ เวิร์ดโปรเซสเซอร์
- เพิ่มเติมภาพและจินตนาการต่างๆ ลงไปในผลิตภัณฑ์สื่อโฆษณาต่าง ๆ

ชนิดของเครื่องสแกนเนอร์

สแกนเนอร์สามารถจัดแบ่งตามลักษณะต่างๆ ไป ได้ 2 ชนิด คือ Flatbed scanners ซึ่งใช้สแกนภาพถ่ายหรือภาพพิมพ์ต่าง ๆ สแกนเนอร์ ชนิดนี้มีพื้นผิวแก้วบนโลหะที่เป็นตัวสแกน เช่น ScanMaker III Transparency and slide scanners, ซึ่งถูกใช้สแกนโลหะโปร่ง เช่น फिल्मและ สไลด์

การทำงานของสแกนเนอร์

การจับภาพของสแกนเนอร์ ทำโดยฉายแสงบนเอกสารที่จะสแกน แสงจะผ่านกลับไปมาและภาพ จะถูกจับโดยเซลล์ที่ไวต่อแสง เรียกว่า charge-couple device หรือ CCD ซึ่งโดยปกติพื้นที่มีตลับบน กระดาษจะสะท้อนแสงได้น้อยและพื้นที่ที่สว่างบนกระดาษจะสะท้อนแสงได้มากกว่า CCD จะสืบหาปริมาณแสงที่สะท้อนกลับจากแต่ละพื้นที่ของภาพนั้น และเปลี่ยนคลื่นของแสงที่สะท้อน กลับมาเป็นข้อมูลดิจิทัล หลังจากนั้นซอฟต์แวร์ที่ใช้สำหรับการสแกนภาพก็จะแปลงเอาสัญญาณเหล่านั้นกลับมาเป็นภาพ บนคอมพิวเตอร์อีกทีหนึ่งสิ่งที่จะต้องจำสำหรับการสแกนภาพมีดังนี้

- สาย SCSI สำหรับต่อจากสแกนเนอร์ไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์
- ซอฟต์แวร์สำหรับการสแกนภาพ ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของสแกนเนอร์ให้ สแกนภาพตามที่กำหนด
- สแกนเอกสารเก็บไว้เป็นไฟล์ที่นำกลับมาแก้ไขได้ต้องมีซอฟต์แวร์ที่สนับสนุนด้าน OCR
- จอภาพที่เหมาะสมสำหรับการแสดงภาพที่สแกนมาจากสแกนเนอร์
- เครื่องมือสำหรับแสดงพิมพ์ภาพที่สแกน เช่น เครื่องพิมพ์แบบเลเซอร์หรือสไลด์โปรเจคเตอร์

ประเภทของภาพที่เกิดจากการสแกน

วิธีการบำรุงรักษาและการทำงานของเครื่องสแกนเนอร์

1. ควรศึกษาวิธีใช้เครื่องสแกนเนอร์ก่อนใช้งาน
2. เช็กเอกสารก่อนสแกน ระวังลวดเย็บกระดาษ กระดาษกาว ต้องแกะออก ระวังหมึก
3. ให้ติดตั้งเครื่องสแกนในบริเวณที่มีฝุ่นละอองน้อย ควรมีผ้าคลุมเครื่องพิมพ์ขณะไม่ได้ใช้งาน
4. หากเครื่องชำรุด อย่าทำการซ่อมแซมด้วยตนเอง ให้เรียกช่างหรือผู้ชำนาญการมาทำการซ่อม
5. ห้ามใช้แอลกอฮอล์ ทินเนอร์ ทำความสะอาดเครื่องสแกนเนอร์
6. ปิดเครื่องสแกนเมื่อไม่ใช้งานทุกครั้ง

10. เครื่องตัดกระดาษ มีหลายแบบด้วยกันขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน

11. เครื่องเคลือบเอกสาร มีหลายขนาดและหลายแบบ

1. ศึกษาวิธีการใช้เครื่องเคลือบบัตร ก่อนใช้งาน
2. เปิดสวิตช์อุ่นเครื่อง เพียง 8-10 นาที
3. ควรตั้งความร้อนให้พอเหมาะกับความต้องการของพลาสติกเคลือบบัตร ตั้งค่าความร้อนระหว่าง 110-130 องศา
4. การสอดพลาสติกเคลือบเข้าเครื่องให้สอดจากด้านที่ซีลหัวเท่านั้น
5. เมื่อเลิกใช้งานให้ปรับอุณหภูมิลงต่ำสุด ทิ้งไว้ 10 นาที ก่อนปิดสวิตช์
6. กรณีมีคราบกาวติด เช็ดทำความสะอาดเครื่องเคลือบบัตรด้วยผ้าสะอาดชุบน้ำมันสน

12. เครื่องเจาะกระดาษ

13. เครื่องเย็บเอกสาร

การบำรุงรักษาอุปกรณ์สำนักงาน

การบำรุงและรักษาเครื่องใช้สำนักงานมีความสำคัญมากสำหรับบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้เครื่องใช้สำนักงานเหล่านั้น จะต้องทำหน้าที่ควบคุมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งานสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และช่วยประหยัด ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง

การติดตั้งเครื่องใช้สำนักงาน

- จัดเตรียมสถานที่ให้เหมาะสมกับลักษณะของเครื่องใช้สำนักงานนั้นๆ
- ควรมีอุปกรณ์ครอบคลุมหรือปกปิด
- ควรมีเก็บให้ห่างไกลจากอันตรายภายนอก
- ก่อนใช้ต้องตรวจสอบสภาพว่าพร้อมใช้งานหรือไม่
- หลังใช้ต้องตรวจสอบและบำรุงรักษา

กิจนิสัยที่ควรปฏิบัติในการใช้งาน

- รักและถนอมเครื่องใช้สำนักงาน เสมือนเป็นสมบัติของตัวเอง
- มีใจรักในอาชีพของตนที่จะใช้เครื่องใช้อย่างประหยัดค่าใช้จ่ายขององค์กร

- มีการใช้เครื่องใช้สำนักงานอย่างมีศิลปะ
- จัดทำคู่มือประจำเครื่องใช้ทุกๆ เครื่อง

กฎสำคัญที่ต้องปฏิบัติจนเป็นกิจนิสัย

- ควรมีการศึกษาให้ดีกว่าก่อนใช้เครื่อง
- ปฏิบัติงานใช้เครื่องอย่างมีศิลปะ
- ตรวจสอบประจำวัน ประจำสัปดาห์ หรือประจำเดือน
- เรียนรู้ ซ่อมแซม แก้ไข ด้วยตนเอง
- บำรุงรักษาเมื่อชำรุดเสียหาย
- จัดทำคู่มือไว้ให้ผู้ใช้ศึกษา

การตรวจตราเครื่องใช้ประจำวัน

- ตรวจสอบความเรียบร้อย ปิดฝุ่นละออง เช็ดถูให้สะอาดหลังใช้งาน
- ถอดปลั๊กไฟ ปิดผ้าคลุมทุกครั้งเมื่อใช้งานเสร็จ
- ตรวจสอบสายไฟและความเรียบร้อยของปลั๊กไฟ

การตรวจตราประจำสัปดาห์

- เช็ดปิดฝุ่นละอองตามซอกมุมต่าง ๆ ของเครื่องใช้
- เปิดฝาเครื่อง ใช้เศษผ้าเช็ดถูฝุ่นละอองจากเศษกระดาษ
- หยอดน้ำมันหล่อลื่นถ้าจำเป็น
- ใช้แอลกอฮอล์เช็ดถูและทำความสะอาดตัวเครื่อง

การตรวจตราประจำเดือน

- เปิดเครื่องตรวจสอบอะไหล่บางชนิดที่เสื่อมสภาพ อาจต้องเปลี่ยนใหม่
- เช็ดส่วนเลอะเทอะเปื้อนภายใน

นอกเหนือจากการดูแลรักษาและการซ่อมแซมดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในองค์กรเป็นระบบ ควรมีการจัดทำบัญชีลงทะเบียนวัสดุและครุภัณฑ์ไว้ควบคุมการใช้งาน การเบิกจ่าย การยืม หรือการเคลื่อนย้ายเครื่องปฏิบัติสำนักงานของหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันการสูญหาย และการขออนุมัติจัดซื้อใหม่เมื่อเครื่องใช้เหล่านั้นสิ้นสภาพการใช้งาน

คู่มือความรู้เบื้องต้นการใช้เครื่องใช้สำนักงาน

อารยา แก้วคง และ ณรงค์ชัย มาคง
คณะเทคโนโลยีการจัดการ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช(สไใหญ่)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย